

Lausunto koskien:

KAA 4/2023 vp Sähkön hinta kuriin

23.2.2024

*Matti Liski, Oskari Nokso-Koivisto, Iivo Vehviläinen
Aalto yliopisto, taloustieteen laitos ja Helsinki GSE*

Voidaanko markkinaan luottaa?

Tekninen tasapainotus

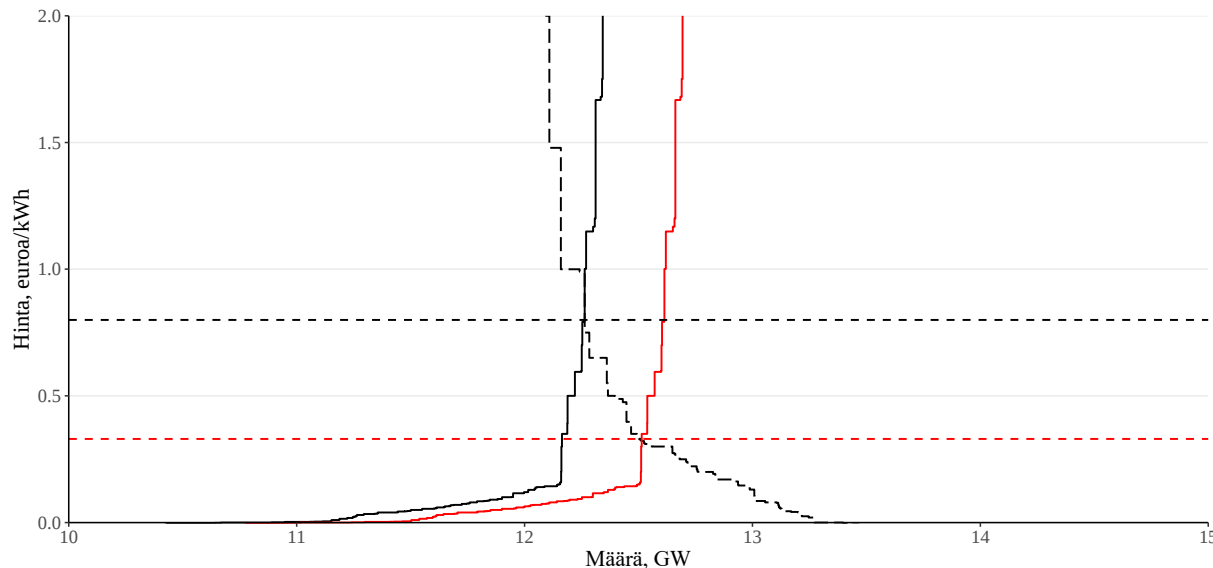
1. Kaikki kuluttajat maksavat enintään tarjoushintansa verran
2. Kaikki tuottajat saavat vähintään tarjoushintansa verran

Yhteiskunnan kokonaisetut

3. *Markkinalta ei pidätetä kapasiteettia*
4. *Annetut tarjoukset kuvastavat todellisia kustannuksia*

Markkinavoima: laskentaesimerkki 1

Toteuma 5.1.2024, 11-12

- Kysyntä: 12 264 MWh
- Vesivoima: 1979 MWh
- Hinta: 80 c/kWh (alv. 0%)

Esimerkki*:

- Vesivoima: +300 MWh
- Uusi hinta 35 c/kWh

Erotus tunnin aikana:

- Säästö sähkökaupassa:
5,5 miljoonaa euroa

*) Esimerkissä lisätään tuotantoa 300 MW, joka vastaa karkeasti vesivoiman tammikuun 2024 tuotannon enimmäistason ja kyseisen tuotantotunnin erotusta, poislukien tunnin alassäädön. Vain Suomen tarjontakäyrät. Lähtötiedot: Nord Pool ja Fingridin Avoin data.

Markkinavoima Suomen sähkömarkkinalla

1. Tuotannon omistus Suomessa keskittynyt 1–2 isolle toimijalle
2. Isoille toimijoille kannattavaa rajoittaa tuotantoa tiukoissa markkinatilanteissa

Muulla Euroopassa tehtyjen tutkimusten perusteella markkinavoiman käytöstä voisi koitua Suomessa satojen miljoonien eurojen lasku vuodessa

1) Euroopan komissio, DG Competition Report on Energy Sector Inquiry, 10.1.2007

2) Vehviläinen, I., M. Bröckl, E. Virtanen, M. Kallio, Nordic electricity peak prices during the winter 2009–2010, 2010

3) Ito ja Reguant (2016, Espanja), Graf ja Wolak (2022, Italia), Lundin ja Tangerås (2020, Pohjoismaat).

Markkinavoima: esimerkkinä Meri-Pori

ILTALEHTI

Laskelma tyrmää Mika Lintilän puheet sähkön hinnasta – tutkija: "Ministeriö on irtaantunut todellisuudesta"

Aalto-yliopiston tutkijat: Suomalaiset maksoivat sähköstään 210 miljoonaa euroa "liikaa" heinä-elokuussa.

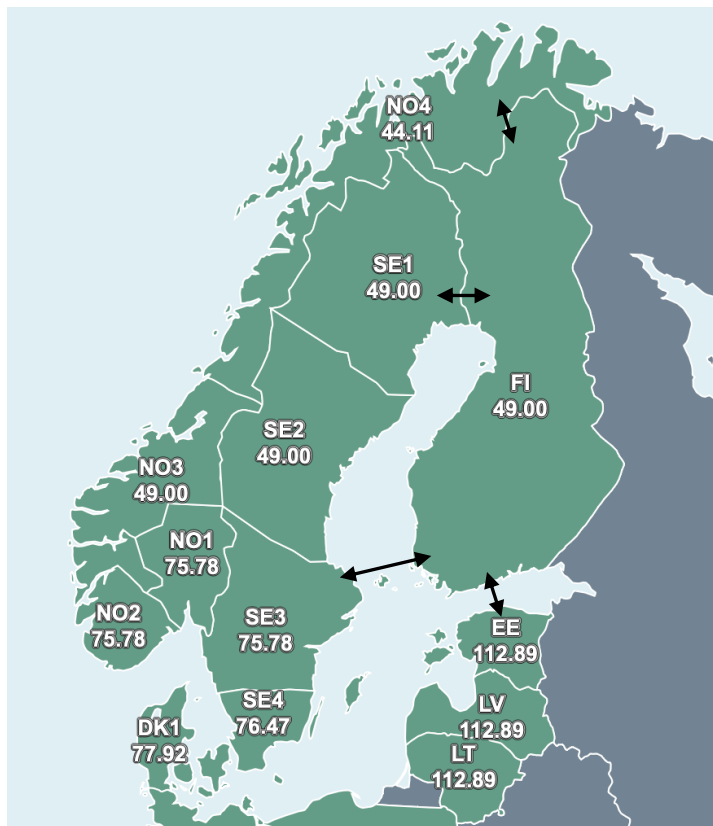
Keskiviikko 31.8.2022 klo 7:00

Tutkijat laskivat tilannetta, jossa Meri-Porin kaltainen laitos tuottaisi markkinaehtoisesti. Tämä vaatisi Kuvun mukaan, että laitosta olisi ylläpidetty vakituista käyttöä varten, sillä olisi olemassa tuotannon vaatimat polttoaineet ja henkilökunta.

– Näin ei Fortumin mukaan ole, koska Fortum on tarjonnut laitosta tehoreservijärjestelmän uudelle kaudelle. Uuden tehoreservikauden käyttöönotto on viivästynyt, koska komission kilpailupääosaston valtiontukikäsittely on kestänyt lähes kolme vuotta. Alun perin tehoreservi uudelle kaudelle oli tarkoitus ottaa käyttöön 1.7.2022 alkaen, Kuva sanoo.

Keskiviikko 31.8.2022 klo 16:34

Markkinan tutkimusta vaikeutetaan

Kuva: Nord Pool, 13.2.2024, 17:00–18:00

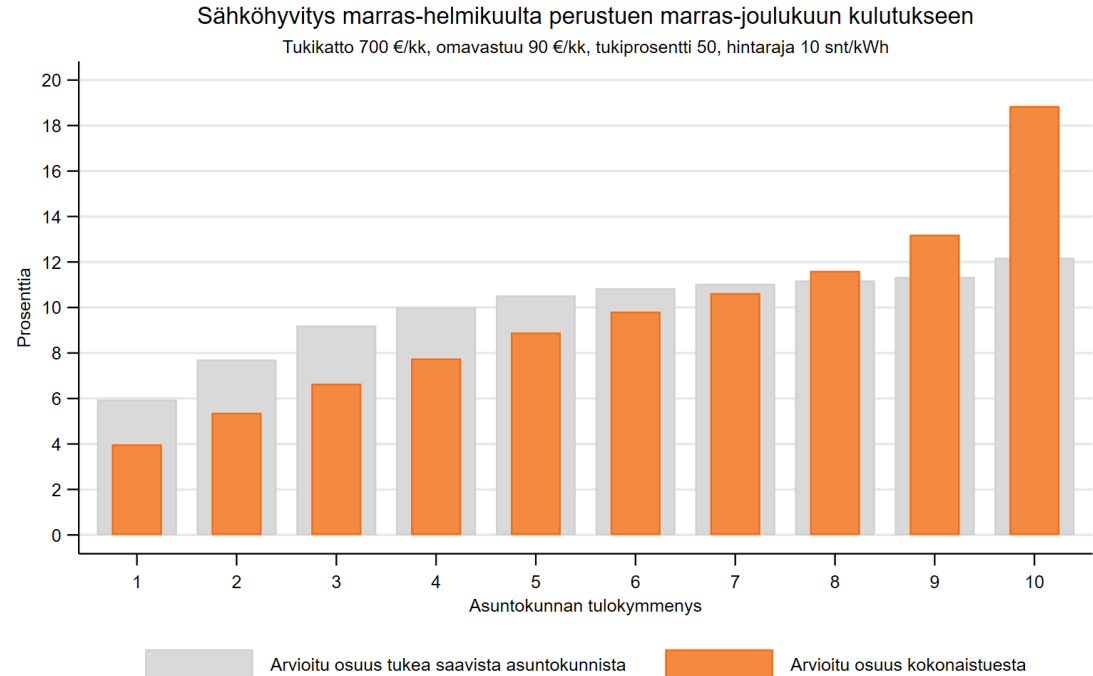
- Suomen hintaan vaikuttavat tarjoukset muilla hinta-alueilla
- Tietoja ei luovuteta tutkijoille
- Perustuu viranomaisharkintaan
- Tietoja luovutettu aiemmin

Entä sähkön kulutus?

1. Ennen: tuotanto seuraa kulutusta
 2. Jatkossa: tuotanto riippuu säästä, kulutus seuraa tuotantoa?
- Tarve ymmärtää kysynnän säätömahdollisuuksia, sähköjärjestelmän sopeutumiskykyä ja markkinoiden rakenteita kumpuaa tästä muutoksesta

Esimerkki: sähkötukien kohdistuminen

- Kulutusdata yhdistetty rekisteritietoihin
- Käytössä vain kk-tason aineisto
- Tarkempi tuntitason aineisto on olemassa, mutta käyttämättä

VATT Datahuone: 06/02/2023

Toistaiseksi voimassa oleville sopimuksille oletettu keskimääräiset toimitusvelvollisuushinnat

Lähteet: Fingrid Datahub, Tilastokeskus, Energiavirasto

Arvioitu tuen kokonaismäärä neljältä kuukaudelta: 353 miljoonaa euroa

Toimenpidesuosituksia 1/2

1. Tuntitason kulutustietojen avaaminen tutkimuskäyttöön

- Fingridin Datahubin toiminnasta säädetty sähkömarkkinalaissa
- Velvoitettava Fingridin Datahub ja Tilastokeskus viiveettä siirtämään tuntitason sähkönkulutusdata tutkimuskäyttöön

2. Suomen sähkömarkkinan analysointiin tarvittavien tietojen luovuttaminen tutkimuskäyttöön

- Komission asetus (EU) 2015/1222 tavoitteena "varmistaa tietojen avoimuus ja luotettavuus ja parantaa niitä"
- Varmistettava Energiavirastolle asetettujen strategisten tavoitteiden toteutuminen käytännössä, erityisesti "edistää energiamarkkinoiden toimintaa" ja "jakaa tietoa"

Toimenpidesuosituksia 2/2

3. Varmistettava datan saatavuuteen ja markkinavoimaan liittyvien kysymysten huomioon ottaminen EU:n sähkömarkkina-uudistuksen kansallisessa toimeenpanossa
4. Valjastettava Kilpailuviraston resursseja ja osaamista sähkömarkkinoiden valvontaan
 - Viranomaisvaltuuksin tehtävän valvonnan vahvistaminen Energiaviraston resurssivajeen paikkaamiseksi
 - Tavoitteena pysyvä ennakoivasti toimiva osaamiskeskittymä